

MARIA LICHTMIS

ACHTERGROND JAARFEEST

Maria Lichtmis is het feest van Moeder Aarde. Ze geeft vruchtbaarheid, verzorging, omhulling, draagkracht, warmte. Veertig dagen na Kerstmis vieren we de terugkeer van het licht op aarde en in ons leven middels kaarsrestjes, pannenkoeken en wortelkindjes.

Veertig dagen voor Kerstmis begint de lichtjestijd met het eerste lichtfeest: Sint Maarten. We brachten dan een lichtje naar binnen om ons klasje te verlichten in de komende donkere tijd. Veertig

dagen na Kerstmis sluiten we de lichtjestijd af met het laatste lichtfeest: Maria Lichtmis. We brengen dan het licht naar buiten, opdat de aarde wakker wordt en haar kiemkracht gaat tonen. De dagen worden langer, we hebben geen kaarslicht meer nodig. De kaarsrestjes en stompjes die we de afgelopen tijd hebben opgespaard worden in de aarde tussen de plantjes gezet en opgebrand.

Maria Lichtmis is het feest van Moeder Aarde, van oorsprong een vruchtbaarheidsritueel werd zij door de katholieke kerk een feest ter ere van Maria. Meegebrachte kaarsen worden gewijd en ter ere van Maria aangestoken. De mis vindt plaats bij dit kaarslicht, vandaar het woord licht-mis. Maria en Moeder Aarde gaan samen in dit feest van licht, vruchtbaarheid, verzorging en kiemkracht.

Herkenbaar is waarschijnlijk het gevoel om na de Kerst, en vooral na Oud & Nieuw, de ramen open te gooien, alle kerstspullen op te ruimen, schoon te maken, op te ruimen en fris te beginnen met het nieuwe jaar. Het gebruik om de kerstboom tot en met het Driekoningenfeest te laten staan vraagt doorzettingsvermogen en wordt nog maar sporadisch gevolgd. Toch kan het goed zijn om de lichtjestijd nog even te rekken. De wintertijd is een tijd van stilte, van rijping. Het is de tijd waarin we kracht verzamelen om in de lente weer tot bloei te kunnen komen.

Het laatste lichtfeest kan op vele manieren worden gevierd, van heel klein tot heel groot. Het is, vooral in Noord Europa, gebruikelijk om met Maria Lichtmis pannenkoeken te eten. Het lezen, of voorlezen, van het sprookje van Vrouw Holle doet ons stil staan bij de aarde moeder die het goede beloont en het kwade bestraft. We kunnen de laatste gevonden herfstschatten naar buiten brengen. Een bekend ritueel bij het vieren van Maria Lichtmis is het omsmelten van de kaarsstompjes die we in de afgelopen lichtjestijd verzamelden. Deze kaarsenrestjes hebben we niet meer nodig nu het weer lichter wordt,

en we smelten ze om tot drijfkaarsjes, of walnootbootjes, of kaarsjes die we buiten in de grond laten stollen opdat ze de wortelkindertjes wakker maken. Allemaal kleine manieren om stil te staan bij dit oh zo belangrijke jaarfeest.

Op school wordt dit feest voornamelijk door de kleuterklassen gevierd. De kaarsjes worden aangestoken en het licht wordt naar de aarde buiten gebracht. De kinderen zingen samen en zo wordt de Grote Advent afgesloten. Het is een feest dat klein gevierd wordt.

In de avond kun je thuis ook de laatste kaars stompjes branden, de liedjes zingen en samen een lekkere pannenkoek eten.

Liedje Maria lichtmis

Kom, neem je lichtjes in de hand! (1)

Lied voor *Maria Lichtmis*
t. J.D. van Mansvelt

5 1. Kom, neem je licht - jes in de hand, kom naar bui - ten met je licht! Nu de

9 zon weer rijst en de dag weer lengt, krijgt na - tuur een nieuw ge - zicht. In de

13 herfst stak je je kaars - je aan in het don - ker van de knol. Van

har - te door de Kerst ge - sterkt, schijnt het nu zo lief - de - vol.

The musical score is written on four staves in G major (one sharp) and 4/4 time. The melody is simple and folk-like. The lyrics are in Dutch and describe the Christmas season and the light of the Virgin Mary.

2. Kom, water, neem ons licht nu op,
laat schijnen in je stroom,
laat het stralen, saâm met sterrenglans,
in de groei van elke knop.
Draag ons kleine licht als spiegelbeeld
naar het grote licht omhoog,
dat zon en maan en hemelboog
het beamen met hun schijn.

Zie ook *Kom, neem je lichtjes in de hand (2)*, driestemmig.

KNUTSELTIPS VOOR MARIA LICHTMIS

Walnootkaarsjes

Kaarsrestjes worden gesmolten en in walnotendopjes gegoten. Deze mini bootjes worden op het water gezet om zo het licht terug te geven aan de natuur.

Materiaal:

- *Kaarsrestjes*
- *Walnoten*
- *(steel-)pannetje*
- *katoenen draad*
- *wasknijpers*

Werkwijze

Vul het pannetje met water en laat hier in een kleiner bakje zakken, zodat de kaarsrestjes au-bain-marie gesmolten kunnen worden. Wrik de walnoten voorzichtig open door met de achterkant van een kleine lepel de twee helften los te breken. Maak de walnoten leeg en knip het katoen in kleine stukjes. Knijp de katoenen draadjes aan een wasknijper en leg deze overdwars op de walnoten. Giet het gesmolten kaarsenvet in de walnoot-helften.

Wortelkindje

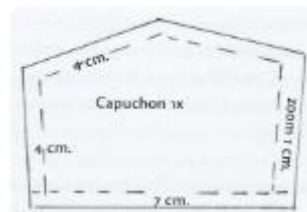
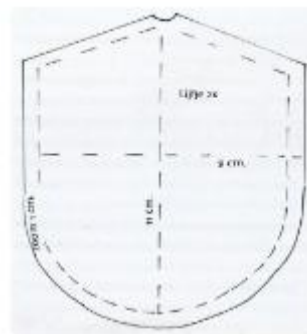
Materiaal:

- *tricot lapjes*
- *schaar*
- *schapenwol*
- *pijpenragertje*

Werkwijze

Hoofdje en handjes worden gemaakt van tricot lapjes. Omtrek hoofdje 8 cm Omtrek handjes 2 cm. Hoofd en handjes vullen met schapenwol. Lijfje vullen met weinig wol en een beetje zand. Handjes verbinden met een pijpenrager van 10 cm., zodat het kindje in alle standen neergelegd kan worden.

VERHALEN TIPS

- Vrouw Holle- Grimm
- De zoete Pap_ Grimm
- De gouden sleutel-Grimm
- De Pannenkoek en Nog een verhaal over de pannenkoek
Uit: Bakersprookjes
- Van Beleven, org:
Waarom de sneeuw het sneeuwkllokje geen kwaad doet
- Van Babboes: Het sneeuwkllokje

RECEPT PANNENKOEKEN

Ingrediënten voor ca. 12 stuks

- 125 g speltbloem of –meel
- 1 ei
- snufje zout
- 300 ml melk
- boter om in te vetten

Voor het bakken hebben we nodig:

- Mixer, garde of keukenmachine
- Kom
- Steelpan (20 cm in doorsnede)
- Spatel

Bereiding

Zeef de bloem en het zout in een kom en maak een kuiltje in het midden. Voeg het ei en de melk toe en klop het mengsel glad. Laat het 1 uur staan. Verhit een ingevette koekenpan van 20 cm in doorsnede en schenk ca 3 eetlepels beslag in de pan. Draai de pan rond om het beslag gelijkmatig te verdelen. Til de randen voorzichtig op met een spatel om te kijken of de onderzijde gaar is. Keer de pannenkoek om als de onderkant goudbruin en bak de andere kant.

Pannenkoeken horen bij dit jaarfeest omdat alle boter en eieren opgemaakt moesten worden, zodat het niet zou bederven. Vanaf 2 februari wordt het immers warmer en er waren destijds nog geen koelkasten. Een andere aanleiding; na Maria Lichtmis volgt Aswoensdag, het begin van de 40 dagen durende Vastentijd, die loopt tot en met Paaszaterdag. Pas met Pasen worden weer eieren gegeten. Daarom worden tijdens Maria Lichtmis de laatste eieren gebruikt voor de pannenkoeken. Ook zouden warme, ronde, goudgele pannenkoeken een verwijzing zijn naar de toenemende kracht, vorm en kleur van de zon.

Geniet van het feest!
juf Eline